

prof. JUDr. HELENA VÁLKOVÁ, CSc.

MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 6.2.2015

Čj. MSP-774/2014-OD-SPZ/2

Počet listů: 2

Přílohy: 2

Nejvyšší soud

Burešova 20

657 37 Brno

Obviněný J. O.- stížnost pro porušení zákona

Příloha:

trestní spis bývalého Vojenského obvodového soudu Olomouc, sp. zn. 3 T 65/76

rehabilitační spis bývalého Vojenského obvodového soudu Olomouc, sp. zn. 2 Rtv 51/91

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněného J. O.

stížnost pro porušení zákona

proti unesení bývalého Vojenského obvodového soudu Olomouc ze dne 24.4.1991, sp.zn. 2 Rtv 51/91.

Zákon byl porušen v ustanoveních § 1 odst. 1, 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. řádu, ve znění účinném do 31.12.1993, v neprospěch obviněného J. O.

Rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu Olomouc ze dne 2.6.1976, sp.zn. 3 T 65/76, byl J. O. uznán vinným trestným činem vyhýbání se výkonu vojenské služby podle § 280 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., a to na tom skutkovém základě, že poté, co dne 2.4.1976 nastoupil k výkonu vojenské základní služby u Vojenského útvaru 9687 Mošnov, odmítl v sobotu dne 3.4.1976 a 10.4.1976 plnit úkoly vyplývající pro něho z denního řádu s tím, že ani v budoucnu nehodlá z důvodu svého náboženského přesvědčení plnit o sobotách vojenské povinnosti. Za to mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců se zařazením do I. nápravně výchovné skupiny Nápravně výchovného ústavu MS. Rozsudek nabyl právní moci dne 11.6.1976 a J. O. celý trest, se započítáním vazby, dne 12.4.1977 vykonal.

K návrhu J. O. na soudní rehabilitaci bývalý Vojenský obvodový soud Olomouc usnesením ze dne 24.4.1991, sp.zn. 2 Rtv 51/91, vyslovil, že jmenovaný je podle § 4 písm. e) zák. č. 119/1990 Sb. účasten soudní rehabilitace a podle § 14 odst. 1 písm. f) tohoto zákona zrušil výše citovaný odsuzující rozsudek v celém výroku o trestu a způsobu jeho výkonu a současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Toto usnesení nabylo právní moci téhož dne. Následně bývalý Vojenský obvodový soud Olomouc dne 24.4.1991 jednal v předmětné trestní věci J. O. v hlavním líčení a při nedotčeném výroku o vině z rozsudku ze dne 2.6.1976, sp.zn. 3 T 65/76, upustil podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. řádu od jeho potrestání.

Podle § 2 odst. 5 tr. řádu (v tehdy účinném znění) orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci a při svém rozhodování z něho vycházejí. Objasňují se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch a provádějí v obou směrech důkazy nevyčkávanice návrhu stran. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumávat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu.

Podle § 2 odst. 6 tr. řádu orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podle § 1 odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, je účelem tohoto zákona zrušení odsuzujících soudních rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská a politická práva a svobody zaručené ústavou vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob protiprávně odsouzených v důsledku porušení zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 uvedeného zákona o soudní rehabilitaci činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu také odporovalo jejich trestní stíhání a trestání.

Bývalý Vojenský obvodový soud Olomouc v rámci rehabilitačního řízení konaného na návrh J. O. podle uvedených ustanovení důsledně nepostupoval. Sice konstatoval, že J. O. neměl v kritické době možnost legálním způsobem se vypořádat s vojenskou službou a svým svědomím a že jediným důvodem spáchání trestné činnosti bylo jeho náboženské přesvědčení, nicméně výrok o vině z odsuzujícího rozsudku ponechal bez povšimnutí a soudní rehabilitaci J. O. omezil toliko na výrok o trestu, i když smyslem zákona o soudní rehabilitaci je rehabilitovat, a to nejen právně, ale i morálně co nejvíce těch, kteří v období totalitního režimu trpěli a byli pronásledováni.

Z napadeného usnesení bývalého Vojenského obvodového soudu Olomouc ze dne 24.4.1991, sp.zn. 2 Rtv 51/91, je jednoznačně patrné, že soud vycházel ze skutkových zjištění, že obviněný nechtěl vykonávat vojenskou službu a plnit úkoly pouze v sobotu s odvoláním na svoje náboženské přesvědčení. Nebylo náležitě zvaženo, že obviněný uplatnil právo na svobodu svědomí, zaručené tehdejší Ústavou 9. května 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) a právo na svobodu svědomí zakotvené v článku 18 Všeobecné deklarace lidských práv. Ačkoliv Ústava 9. května z roku 1948 deklarovala v čl. 15 odst. 1 svobodu svědomí, zároveň ji nepřípustně omezovala již v odst. 2 citovaného článku, podle něhož víra nebo přesvědčení nemůže být důvodem k tomu, aby někdo odmítal plnit občanskou povinnost uloženou mu zákonem. Deklarovanou svobodu svědomí negovala ale i v čl. 34 odst. 2 tak, že stanovila každému občanu povinnost konat vojenskou službu, navíc v době, kdy tehdejší právní řád neumožňoval alternativu k výkonu vojenské základní služby pro případy, že by její výkon vedl k popření náboženského přesvědčení jednotlivce.

S ohledem na uvedené a také s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 26.3.2003, sp.zn. Pl. ÚS 42/2002 a navazující rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.5.2003, sp.zn. 15 Tz 67/2003, **n a v r h u j i**, aby Nejvyšší soud

- 1) podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že usnesením bývalého Vojenského obvodového soudu Olomouc ze dne 24.4.1991, sp.zn. 2 Rtv 51/91, byl v neprospěch obviněného J. O. porušen zákon v ustanoveních § 1 odst. 1, 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci a dále pak v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. řádu ve znění účinném do 31.12.1993

- 2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu toto usnesení zrušil, jakož i další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu a

- 3) dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [3 Tz 11/2015](#)